

λαμβάνει δῶρον παρὰ φιλανθρώπου τινὸς κυρίας. Ἐπιστρέφων δὲ εἰς τὴν φυλὴν του γίνεται ἀμέσως ἀρχηγός. Πολλάκις, ὡς τὸ εἶπον, καὶ ὡς θὰ τὸ εἰπῶ καὶ μετὰ ταῦτα, ἡ ἀγάπη τῆς νομιμότητος καὶ τὸ περίπλοκον τῶν διατυπώσεων συντελοῦσιν εἰς τὴν ἀθώωσιν τῶν ἐνόχων Ἰνδῶν. Τότε ἡ δικαιοσύνη τοῦ λαοῦ ἀναλαμβάνει νὰ διορθώσῃ τὴν παρανομίαν τοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐγένετο κατὰ τὰς αἱματηρὰς σκηνὰς τοῦ Sand Creek. Τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι οἱ Ἀμερικανοὶ φοβούμενοι τὰ βασανιστήρια τῶν Ἰνδῶν, ἀποφεύγουν αὐτὰ, ἐλπίζοντες ὅτι προϊόντος τοῦ χρόνου θέλουν καταργηθῇ μόνον καὶ οὕτω θέλουν σωθῇ.

Ὁ γραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας Seward θέλων νὰ μὲ καθυστερήσῃ μοι ἔλεγε· «Προχωροῦμεν πάντοτε. Πρὸ ἐννεήκοντα ἐτῶν ὁ πάππος μου καταδιώκετο ὑπὸ τῶν Ἐρυθροδέρμων ἐξήκοντα μίλια μακρὰν τοῦ Νεοεβοράκου· σήμερον ὁμοῦς μόλις τοὺς εὐρίσκεis ἐξακόσια μίλια ἐκεῖθεν τοῦ ἁγίου Λοδοβίκου· βλέπεις ὅτι προχωροῦμεν.» Πολλάκις ἐθαύμασα τὴν ἀκλόνητον πεποίθησιν τῶν Ἀμερικανῶν ὅτι πάντα θέλουν ὑποχωρήσει καὶ ἐξομαλυνθῇ. Ὅσον δὲ διὰ τὴν τακτικὴν ἐκείνην ἥτις συνίσταται εἰς τὴν ἀπὸ τῆς ἡπείρου ἔξωσιν τῶν ἐντοπίων φυλῶν, δὲν εἶμαι βέβαιος ἂν ὡς λέγεται εἶναι ἀξιόλογος.

Ἐάν λόγοι πολιτικοὶ ὑποχρεῶσι τὴν ἀμερικανικὴν κυβέρνησιν ν' ἀναίξῃ νέον δρόμον ἀπὸ τοῦ ἁγίου Λοδοβίκου πρὸς τὸν ἅγιον Φραγκίσκον¹⁾, πρέπει ἐξ ἀνάγκης νὰ ληφθῶσι μέτρα ἐξασφαλιστικά. Ἀλλ' ὅποια, ἀφοῦ περὶ μεταξὺ τῶν μερῶν ὅπου κυνηγοῦσιν οἱ Ἰνδοί; Ἀρκεῖ τάχα νὰ στέλλωσι κατ' ἑταρὰ νὰ ἐρωτῶσι τὴν Ῥωμαϊκὴν Ρίνα καὶ τὸν Πολύστικτον Κόνα ἂν θέλωσι νὰ παραδεχθῶσι συνθήκην εἰρήνης, λαμβάνοντες εἰς ἀντάλλαγμα σκεπάσματα τινα, ῥακίον καὶ πολλὰ λόγια; Ταύτην τὴν παιδαριώδη μέθοδον, ἥτις ἐν τοσοῦτῳ οὐδὲν εὐχαριστεῖ πλὴν τῶν ὑπαλλήλων τῆς ἐξουσίας, μεταχειρίζονται σήμερον. Κατὰ τὴν ἐμὴν ὁμῶς γνώμην ὁ τρόπος οὗτος, εἰς ἐν ἀποτέλεσμα φέρει, εἰς τὴν ἀπάτην τῶν Ἐρυθροδέρμων καὶ εἰς τὴν ἀπόκτησιν πεποιθήσεως ὅτι οἱ λευκοὶ εἶναι ἀνίσχυροι, καθάσον μάλιστα οἱ Cheyennes νομίζουσιν ἐκυτοὺς ἰσχυροτέρους, ἀνδρειότερους καὶ πολυκριθμοτέρους τῶν Ἀμερικανῶν. Ἐάν τις Ἰνδός, ἐπανερχόμενος ἐκ τοῦ ἁγίου Λοδοβίκου, διηγηθῇ ποτε εἰς τὴν φυλὴν του ὅτι οἱ λευκοὶ τῆς Ἀνατολῆς εἶναι ἀναρίθμητοι ὡς τὰ ἄνθη τοῦ ἀγροῦ, οἱ Ἐρυθρόδερμοι λέγουσιν ὅτι ἐτύφλωσεν αὐτὸν ὁ σατανᾶς, ὑπαγορεύσας αὐτῷ πάντα ταῦτα τὰ ψεύδη. Τότε ἡ πρὸς τοὺς λευκοὺς καταφρόνησίς των αὐξάνει ἔτι μάλλον.

Ἐάν θέλωσι νὰ μείνῃ ἐλεύθερος ὁ νέος οὗτος δρό-

μος καὶ νὰ χύνεται αἷμα ἀνθρώπινον, ἀνάγκη νὰ γίνωσιν ὡς δέον τὰ πράγματα· ὁ αὐτόχθων πρέπει νὰ αἰσθανθῇ ὅτι εἶναι ἀσθενέστερος καὶ νὰ ζητήσῃ εἰρήνην. Ἐάν δὲ ἀναγνωρίσωσιν ὅτι ἔχει δικαιώματα ἐπὶ τῆς χώρας νὰ τὸν ἀποζημιώσωσιν. Ἄς παραδεχθῶσιν ὅρους ἐπωφελεῖς εἰς αὐτὸν, καὶ ἄς τηρήσωσι τὴν συνθήκην εἰλικρινῶς. Ὀλίγη τις αὐστηρότης ἀπαιτεῖται ἀφεύκτως κατ' ἀρχάς, διότι ὁ Cheyenne οὐδέποτε ἐνόησε τὴν ὑπεροχὴν τῶν λευκῶν· θὰ αἰσθανθῇ δὲ αὐτὴν ἔάν οἱ λευκοὶ φερθῶσι μετ' εἰλικρινείας, σταθερότητος καὶ γενναιοψυχίας. Ἐάν ὁμοῦς τὰ πράγματα μείνωσιν ὅπως σήμερον, οὐδέποτε θὰ παύσωσιν οἱ Ἰνδοὶ διαταράττοντες τοὺς λευκοὺς, καὶ οὐδέποτε οὔτε οἱ ἔμποροι οὔτε οἱ περιγῆται θὰ καταρθώσωσι νὰ διασχίσωσιν ἄνευ συνοδείας τοὺς ἀχανεῖς ἐκείνους τόπους.

(*Ἀκολουθεῖ.*)

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ.

Ἀξιότιμε φίλε! Κατὰ Μάιον μῆνα τοῦ παρόντος ἔτους ὁ καλὸς καὶ ἀγαθὸς φίλος μου Κ. Κ. Γαννῶ, γραμματεὺς τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ Γαλλικοῦ προξενείου, ἀνὴρ τοῖς πᾶσι γνωστὸς διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ ἀρχαιοτάτου τῶν Ἑβραϊκῶν μνημείων, τῆς στήλης Μωσῆ, βασιλέως τῶν Μωαβιτῶν (896 π. Χ.), εὗρε μίαν τῶν πολλῶν ἐκείνων Ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν, αἵτινες, ἐγκεχαραγμέναι ἐπὶ στηλῶν ἐσταμένων πρὸ τοῦ δευτέρου περιδόλου τοῦ ὑπὸ Ἡρώδου ἐπισκευασθέντος καὶ πολυτελέστατα καλλωπισθέντος ναοῦ τῶν Ἰουδαίων, ἀπηγόρευον τοῖς ἄλλοεθνεῖσιν ἐπὶ ποινῇ θανάτου τὴν εἰς τὸ δεύτερον ἱερὸν, ἢ τὸ ἅγιον εἰσοδόν.

Αἱ περὶ τούτου μαρτυρίαι τοῦ Ἰωσήπου ἔχουσιν ὡς ἑξῆς. «Τοιοῦτος μὲν ὁ πρῶτος περίβολος ἦν, ἐν μέσῳ δὲ ἀπέχων οὐ πολὺ δεύτερος, προσβατὸς βαθμῖσιν ὀλίγαις, ὃν περιείχεν ἐρκίον λιθίνου δρυφάκτου, γραφῇ κωλύων εἰσελθεῖν τὸν ἄλλοεθνή, θανατικῆς ἀπειλουμένης τῆς ζημίας.» (Ἀρχαιολογ: 15, 11, 5). «Διὰ τούτου προϊόντων ἐπὶ τὸ δεύτερον ἱερὸν δρυφάκτος περιβέβλητο λίθινος, τρίπηχυς μὲν ὕψος, πάνυ δὲ χαριέντως διεργασμένος· ἐν αὐτῷ δὲ εἰστήκεσαν ἐξ ἴσου διαστήματος στηλαὶ τὸν τῆς ἀγνεύσεως προσημαίνουσας νόμον, αἱ μὲν Ἑλληνικοῖς, αἱ δὲ Ῥωμαϊκοῖς γράμμασι μὴ δεῖν ἄλλοφυλον ἐντὸς τοῦ ἁγίου παριέναι, τὸ γὰρ δεύτερον ἱερὸν ἅγιον ἐκαλεῖτο» (Ἰουδ. πολ. 5, 5, 2). «Τίτος δὲ ὑπερπάθησας πάλιν ἐξωνείδιζε τοὺς περὶ τὸν Ἰωάννην, λέγων, Ἄρ' οὐχ ὑμεῖς, ὦ μικρότατοι, τὸν δρυφάκτον τοῦτον προεβάλεσθε τῶν ἁγίων; Οὐχ ὑμεῖς δὲ τὰς ἐν αὐτῷ στηλας διαστήσατε γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ ἡμετέροις κεχαραγμένας ἀ μὴδὲν τὸ γείσιον ὑπερβαίνειν πεπραγγέλλαι; Οὐχ ἡμεῖς δὲ τοὺς ὑπερ-

¹⁾ Ὁ σιδηρόδρομος ἐγένετο καὶ πρὶ ἐτῶν δύο ἐργάζεται. Ἰδε Μανδ. τόμ. Κ', σελ. 140.

πάντας ὑμῖν ἀγαιρεῖν ἐπετρέψαμεν καὶ ἐὰν Ῥωμαῖός τις ᾗ;» (αὐτόθι 6, 2, 4.)

Ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Γαννώ ἀνακαλυφθεῖσα ἐπιγραφή, ἐγκεχαρᾶγμένη ἐπὶ συνήθους λευκοῦ ἐγχωρίου λίθου, πάνυ καλῶς κατεργασμένου, ἔχοντος μήκος μὲν 90 ἑκατοστὰ μέτρου, πλάτος δὲ 60, καὶ πάχος 40, ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ ἰδίου ὡς ἀκολούθως· «Μηθένα ἀλλογενῇ εἰσπορεύεσθαι ἐντὸς τοῦ περὶ τὸ ἱερὸν τρυφάκτου καὶ περιβόλου· ὅς δ' ἂν ληφθῇ, ἐαυτῷ αἴτιος ἔσται δι(α) (τὸ) ἐξακολουθεῖν θάνατον.»

Καὶ τοιαύτη μὲν ἡ ἐπιγραφή τοῦ φίλου μου κ. Κ. Γαννώ. Πρὸ μικροῦ δὲ εἶδον καὶ ἀνέγνω ἑγὼ πρῶτος ἑτέραν Ἑλληνικὴν ἐπιγραφήν, περιέχουσαν μὲν τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, οὐσαν ὁμῶς ἀρχαιοτέραν, καθόσον ἐδυνήθην νὰ κρίνω ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ λίθου, τῶν στοιχείων καὶ τινων λέξεων.

Καὶ ὁ μὲν λίθος τῆς ἡμετέρας ἐπιγραφῆς, ὢν ἐπίσης λευκός, ἀλλὰ πάνυ κακῶς κατεργασμένος, καίπερ φέρων τὰ γράμματα βαθύτερον ἐγκεχαρᾶγμένα, ἔχει μήκος μὲν 85 ἑκατοστὰ μέτρου, πλάτος δὲ 50 καὶ πάχος 20. Τὰ δὲ στοιχεῖα Α Θ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον φέρουσι τὴν μαρφήν Α καὶ Ο, τὸ Ρ τὴν τοῦ Ε καὶ αἱ δίφθογγοι ΕΙ καὶ ΑΙ τὴν τοῦ Η καὶ Χ. Περὶ τὸ τέλος τῆς ὅλης ἐπιγραφῆς εὔρηται τὸ σημεῖον Ζ, λείπον ὅλως ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ κ. Κ. Γαννώ. Ἀντὶ δὲ τῆς λέξεως Μηθένα, δι' ἧς ἄρχεται ἡ πρώτη ἐπιγραφή, ἡ δευτέρα ἔχει Οὐθέν'. Προσέτι τὰ στοιχεῖα τῆς ἡμετέρας ἐπιγραφῆς εἰσι παραμεμορφωμένα, καὶ αἱ λέξεις κεκολοβωμέναι, ὅπερ ἀποδοτέον τῇ ἀμαθείᾳ καὶ ἀνικανότητι τοῦ χαρακτοῦ. Ἐπισυνάπτω ἐνταῦθα ὁμοίωτα ἀντίγραφα ἀμφοτέρων τῶν σημειωθεισῶν μεγάλων διαφορῶν.

Α'.

Ἀντίγραφον τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ κ. Κ. Γαννώ.

ΜΗΘΕΝΑΛΛΟΓΕΝΗΕΙΣΠΟ
ΕΥΕΣΘΑΙΕΝΤΟΣΤΕΥΠΕ
ΓΙΤΟΙΕΡΟΝΤΡΥΦΑΚΤΟΥΚΑΙ
ΕΡΙΒΟΛΟΥΤΟΣΔΑΝΛΗ
ΦΘΗΕΛΤΩΜΑΙΤΙΟΣΕΣ
ΤΑΙΔ/-ΕΞΑΚΟΛΟ
ΘΕΙΝΘΑΝΑΤΟΝ

Β'.

Ἀντίγραφον τῆς ἐπιγραφῆς τῆς ὑπ' ἐμοῦ τὸ πρῶτον ἀναγνωσθείσης.

ΔΟΕΝΑΛΛΟΓΗΗΘΣΙΤΟ
ΕΥΕΣΘΑΝΝΤΟΣΤΟΥΛΙΕ
ΝΤΟΙΕΡΟΓΙΤΟΚΤΟΙΚΧ
ΗΒΟΛΟΥΤΟΣΔΑΝΛΗ
ΦΘΗΕΛΤΩΜΑΙΤΙΟΣΕΣ
ΤΑΙΔΙΔΟΛΟ
ΘΕΙΝΘΑΝΑΤΟΝΖ

Καίπερ οὕτως ἔχουσιν τὴν δευτέραν ἐπιγραφήν, ἀνέγνω ὁμῶς αὐτὴν ὡς ἑξῆς· «Οὐθέν' ἀλλογενῇ εἰσπορεύεσθαι ἐντὸς τοῦ περὶ τοῦ ἱερὸν δρυφάκτου καὶ περιβόλου, ὅς δ' ἂν ληφθῇ, ἐαυτῷ αἴτιος ἔσται διὰ τὸ ἐξακολουθεῖν θάνατον.»

Τὴν ἐπιγραφήν ταύτην, διὰ τε τὰ πολυειδῆ αὐτῆς σφάλματα καὶ τὴν δυσαναλογίαν καὶ τὴν ἄκορψον κατεργασίαν τοῦ λίθου, μὴ δυνάμενος νὰ συμβιδάσω πρὸς τὴν ἐθνικὴν φιλοτιμίαν καὶ φιλοδοξίαν τοῦ Ἡρώδου, ὅς τις ἠθέλησε νὰ ἐπιδείξῃ τοῖς ἔθνεσι πάντα τὰ κατὰ τὸν ἰουδαϊκὸν ναὸν τέλεια ἔν τε πολυτελείᾳ καὶ τέχνῃ, τολμῶ ν' ἀναγάγω εἰς ἀρχαιοτέραν ἐποχὴν, ν' ἀποδώσω εἰς τὸν δεύτερον ναὸν, ὅς τις ἐκτίσθη μὲν ὑπὸ τοῦ Ζοροβάβελ μετὰ τὴν ἐκ τῆς Βαβυλωνίου αἰχμαλωσίης ἐπιστροφὴν τῷ 515 π.Χ., συλληθεὶς δὲ καὶ βεβηλωθεὶς ὑπὸ Ἀντιόχου τοῦ ἐπιφανοῦς τῷ 169 π. Χ. ἐπεσκευάσθη καὶ ἀνεκαινίσθη ὑπὸ Ἰούδα τοῦ Μακκαβαίου τῷ 165 π. Χ. Μεταξὺ τοῦ τελευταίου τούτου ἔτους καὶ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ὁ Μ. Ἀλέξανδρος ἐπεσκέψατο τὴν Ἱερουσαλὴμ, ἀφότου οἱ Ἕλληνες πολυπληθέστεροι ἤρξαντο νὰ ἐγκαθιστῶνται ἐν Παλαιστίνῃ, τολμῶ νὰ τάξω τὴν ἡμετέραν ἐπιγραφήν. Εἶχε δὲ καὶ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ναὸς δύο περιβόλους καὶ στοὰς περὶ τὸν δεύτερον περιβόλον, καθὰ μαρτυρεῖ ὁ Ἰώσηπος· «Ἡρμημένου δὲ τοῦ ἐξωθεν ἱεροῦ καὶ τῆς κάτω πόλεως, εἰς τὸ ἐσωθεν ἱερὸν καὶ τὴν ἄνω πόλιν Ἰουδαῖοι συνέφυγον.» (Ἀρχαιολ. 14, 16, 2.) «Ἀνέστησαν τε κατὰ τοὺς Μωϋσέως νόμους οἱ τε ἱερεῖς καὶ Λευῖται θυρωροὺς ἐφ' ἑκάστου πυλῶνος· ὠκοδομήκεσαν γὰρ Ἰουδαῖοι καὶ τὰς ἐν κύκλῳ τοῦ ναοῦ στοὰς τοῦ ἐνδοθεν ἱεροῦ.» (Αὐτ. 11, 4, 7.)

Τὰς ἐν μεγίστῃ βίᾳ γενομένας ταύτας ἀρχαιολογικὰς σημειώσεις μου δημοσιεύσατε παρακαλῶ, ἀξιότιμε φίλε, διὰ τοῦ ἀξιολόγου ὑμῶν περιοδικοῦ συγγράμματος, ἵνα προκαλέσητε τὴν σοφὴν γνώμην ἄλλων λογίων ὁμογενῶν ἐντρίβεστέρων ἐμοῦ. περὶ τὰς τοιαύτας ἀρχαιολογικὰς ἐρεῦνας.

Ἐν Ἱερουσαλὴμ κατὰ Ὀκτώβριον 1871.

Ὁ ἀρχιμανδρίτης
ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΜΥΡΙΑΝΘΕΥΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Νικηφόρου Θεοτόκου τοῦ Ἀστραخانίου καὶ Σταυρουπόλεως ἀρχιεπισκόπου Κυριακοδρόμιον, ἥτοι ἑρμηνεία καὶ μετ' αὐτὴν ἡθικὴ ὁμιλία εἰς τὸ κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν ἀναγιγνωσκόμενον Εὐαγγέλιον κ.λ. τόμ. Α'. Ἐκδ. Ε'. Ἐπιμελείς καὶ δαπάνη Ἀθαν. Π. Πατροκόπη δικηγόρου καὶ Ἰω. Δημ. Ἀθανασιάδου. Ἐν Τριπόλει 1871.

Ὀλίγα βιβλία ἀπέκτησαν ἐν Ἑλλάδι τοσούτω δι-